

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

مرجع تصویب: قوه قضائیه

شماره ویژه نامه: ۱۲۰۸

یکشنبه، ۱۴ مهر ۱۳۹۸

سال هفتاد و پنج شماره ۲۱۷۱۷

دستورالعمل تنقیح قوانین و مقررات قضایی

۱۰/۷/۱۳۹۸

شماره ۱۰۰/۹۴۹۲۳/۹۰۰۰

جناب آقای اکبرپور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور

تصویر دستورالعمل شماره ۱۰۰/۹۴۸۱۷/۹۰۰۰ مورخ ۱۰/۷/۱۳۹۸ ریاست محترم قوه قضائیه در خصوص «تنقیح قوانین و مقررات قضایی» جهت استحضار به پیوست ایفاد می‌گردد.

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - دکتر محسن محدث

۱۰/۷/۱۳۹۸

شماره ۱۰۰/۹۴۸۱۷/۹۰۰۰

دستورالعمل تنقیح قوانین و مقررات قضایی

در اجرای بند ۱۵ سیاست‌های کلی نظام در خصوص امنیت قضایی ابلاغی ۲۸/۷/۱۳۸۱ مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۹، بند «الف» ماده ۳۸ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۰/۱۱/۱۳۹۵ و جزء «ج» ماده ۱۱۳ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴/۱۲/۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی و به منظور تسریع و نظام‌مند کردن تنقیح قوانین و مقررات در قوه قضائیه، «دستورالعمل تنقیح قوانین و مقررات قضایی» به شرح مواد زیر است:

فصل نخست: تشکیلات و وظایف

ماده ۱- به منظور ارزیابی و تنقیح قوانین و مقررات قضایی، «اداره کل تنقیح قوانین و مقررات» در معاونت حقوقی قوه قضائیه که از این پس اداره کل نامیده می‌شود تشکیل و عهده‌دار وظایف زیر است:

الف - آسیب‌شناسی و ارزیابی مستمر قوانین و مقررات موضوع این دستورالعمل و اقدام لازم در خصوص تنقیح آنها؛

ب - تهیه درختواره قوانین و مقررات، تبیین تعداد و دامنه موضوعات (کدهای) تنقیحی و تعیین اصول، ضوابط و فنون ناظر بر تنقیح شکلی و ماهوی قوانین و مقررات و تدوین قانون جامع ضمن همکاری مشترک با بخش‌های مرتبط در معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی و معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛

پ - تهیه ضوابط مربوط به تهیه و انتشار مجموعه قوانین و مقررات با هماهنگی بخش‌های مرتبط در قوای دیگر و روزنامه رسمی کشور؛

ت - تهیه پیش‌نویس لوایح و مواد تنقیحی؛

ث - شناسایی موارد نیازمند وضع قوانین و مقررات یا بازنگری آن و اعلام به مراجع مرتبط؛

ج - تنقیح آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضائیه؛

چ - ارائه گزارش ادواری و موردی تنقیح قوانین و مقررات به معاون حقوقی قوه قضائیه.

ماده ۲- تشکیلات اداره کل با پیشنهاد معاونت حقوقی و تأیید معاونت راهبردی تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۳- اداره کل مکلف است با نظارت و ارزیابی مستمر قوانین و مقررات قضایی نسبت به تنقیح موارد زیر اقدام نماید:

الف - قوانین و مقررات مرتبط با جرایم و مجازات‌ها؛

ب - قوانین و مقررات مربوط به آیین دادرسی مراجع قضایی؛

پ - تمامی آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضاییه؛

ت - سایر قوانین و مقررات که در اجرای تفاهم‌نامه بین قوای سه‌گانه، قوه قضاییه عهده‌دار انجام آن می‌شود.

ماده ۴- اداره کل می‌تواند به منظور دسترسی قضات و عموم جامعه به متن صحیح و منقح قوانین و مقررات معتبر و آرای وحدت رویه، نسبت به تهیه مجموعه‌های تنقیح‌شده موضوعی به صورت مکتوب یا الکترونیکی به همراه پیشینه تقنینی و اطلاعات مربوط به شناسنامه قانون، قوانین و مقررات مرتبط، آرای قضایی و نظرات تفسیری و مشورتی مرتبط با هر ماده و جدول تاریخی آرا و نظرات مشورتی اقدام کند.

ماده ۵- به منظور بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در امر تنقیح و کسب نظرات و پیشنهادهای صاحب‌نظران در این زمینه، مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه مکلف است با همکاری اداره کل نسبت به طراحی و راه‌اندازی سامانه الکترونیکی تنقیح اقدام کند.

فصل دوم: کمیسیون‌های تنقیح

ماده ۶- جهت بهره‌گیری از نظرات کارشناسی، کمیسیون‌های تنقیح در محل اداره کل تشکیل می‌شود. تعداد کمیسیون‌ها و مهلت اقدام آنها به تناسب میزان و نوع کار با پیشنهاد مدیرکل و تصویب معاونت حقوقی قوه قضاییه می‌باشد.

تبصره - شیوه انتخاب اعضاء، ترکیب آنان، آیین کار، نحوه پرداخت حق الزحمه، همان است که در آیین نامه کارگروه های مشورتی اداره کل حقوقی آمده است.

ماده ۷- چنانچه در تهیه لوایح تنقیحی، در مواردی نیاز به همکاری قوای دیگر باشد، با ایجاد کمیسیون های مشترک، نسبت به تنقیح و تهیه پیش نویس لایحه مورد نیاز اقدام می شود.

ماده ۸ - دبیر هر کمیسیون از قضات یا کارشناسان مجرب اداره کل توسط مدیرکل انتخاب می شود و انجام امور دبیرخانه ای هر کمیسیون از قبیل ارسال دعوت نامه و مستندات، تهیه صورت جلسات، ثبت و ضبط گزارش ها و مستندات و گزارش وضعیت حضور اعضاء به مدیرکل را بر عهده دارد.

ماده ۹- در مواردی که دستور کار کمیسیون های تنقیح قوانین و مقررات مرتبط با یکی از سازمان ها، مراکز یا واحدهای قوه قضاییه باشد، نماینده آن دعوت می شود و با حق رأی در جلسات حضور می یابد.

ماده ۱۰- اداره کل می تواند با تشخیص معاون حقوقی و با رعایت قوانین و مقررات مربوط، نسبت به تنقیح قوانین و مقررات از طریق انعقاد قرارداد با بخش خصوصی اقدام نماید.

فصل سوم: فرآیند تنقیح

ماده ۱۱- تنقیح شامل گردآوری و پالایش قوانین و مقررات و پیشنهاد اصلاح آنها به منظور رفع ابهام، اجمال، تعارض، تداخل، تکرار و تورم قوانین و مقررات می باشد، که از طریق اقدامات زیر انجام می شود:

۱- گردآوری، شامل:

الف - تفکیک و طبقه بندی موضوعی؛

ب - شناسایی و تهیه منابع؛

پ - استخراج و جمع آوری مطالب مرتبط.

۲- پالایش، شامل:

الف - درج شناسنامه قوانین و مقررات و هر ماده آنها؛

ب - شناسایی قوانین و مقررات معتبر از غیرمعتبر؛

پ - شناسایی موارد ابهام، اجمال، تکرار، تعارض یا نقض.

۳- تهیه پیش نویس لوایح تنقیحی، شامل:

الف - مشخص کردن قوانین غیرمعتبر و اعلام به معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی جهت اعلام نسخ صریح؛

ب - تهیه پیش نویس لوایح تفسیری، الحاقی، اصلاحی و یا تمدید مدت قوانین.

ماده ۱۲- در تهیه پیش نویس لوایح و مقررات باید ضوابط تنقیحی مربوط به عنوان، موضوع، شیوه نگارش، تنظیم فصول، ترتیب مواد، تناسب مواد با عنوان و موضوع، تبیین قوانین و مقررات غیرمعتبر در ماده ناسخ و شیوه تهیه مقدمه توجیهی و شرح توجیهی مواد رعایت شود.

ماده ۱۳- لوایح تنقیحی، پس از تأیید معاون حقوقی، به نظر رئیس قوه قضاییه می رسد تا در صورت موافقت، مراتب جهت طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی اعلام شود.

ماده ۱۴- به منظور پالایش و تنقیح شکلی و ماهوی آیین نامه ها، دستورالعمل ها، بخشنامه ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضاییه، اداره کل نسبت به انجام فرآیند تنقیح اقدام و معاون حقوقی پیشنهادهای اصلاحی را به رئیس قوه قضاییه یا دیگر مراجع تصویب کننده اعلام می کند.

فصل چهارم: سایر مقررات

ماده ۱۵- معاونت منابع انسانی قوه قضاییه، مکلف است نسبت به تأمین و آموزش نیروی انسانی مورد نیاز اداره کل اقدام کند.

ماده ۱۶- هر سال طبق اعلام معاونت حقوقی قوه قضاییه، اعتبار لازم برای اجرای مفاد این آیین نامه، توسط معاونت راهبردی در بودجه سالانه قوه قضاییه پیش بینی می شود و در سرجمع اعتبارات معاونت حقوقی تخصیص می یابد.

ماده ۱۷- این دستورالعمل مشتمل بر ۱۷ ماده و ۱ تبصره در تاریخ ۸/۷/۱۳۹۸ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسیده و پس از ابلاغ لازم الاجرا است.

رئیس قوه قضاییه - سیدابراهیم رئیسی